

חקירה נגדית במשפט פלילי

חקירה נגדית היא אחד משיאיו של הליך משפטי בו מעורבים עדים. החקירה הנגדית מאפשרת לעורך הדין להאיר נקודות שלא הוצגו בפני בית המשפט, לערער את אמינותו של עד, לחשוף את התאמות ושקרים, ולהציג בפני בית המשפט נתונים שיתמכו בגרסת הצד המיוצג על ידו. חקירה נגדית היא למעשה אבן הבוחן של בית המשפט בכדי לאמוד את אמיתות ואמינות העדים, ולקבוע האם התיק, הראיות והנתונים כפי שהוצגו על ידי התביעה הם אכן האמת לאמיתה. בבואו לבצע חקירה נגדית, עורך הדין צריך להכיר היטב את העד, את עדותו, את הראיות התומכות בגרסתו, את אופיו ואת חולשותיו. כמו כן, חייב עורך הדין לתכנן היטב את צעדיו בבואו לבצע חקירה נגדית, כך שהתשובות שיסופקו על ידי העד יאירו את התיק באופן הרצוי עבור מרשו. חקירה נגדית טובה היא מהלך מתוכנן היטב, שבסופו מצטיירת תמונה שתטה את המשפט לטובת הצד המיוצג על ידי עורך הדין שביצע אותה.

חקירה נגדית וחקירה ראשית

במשפט פלילי נחקר כל עד חקירה ראשית על ידי הצד שזימן אותו, (זה המקום לציין שכשמדובר במשפט אזרחי, לרוב יובא תצהיר עדות במקום עדות ממשית), זה יכול להיות הצד של התביעה או הצד של ההגנה.

במהלך החקירה הראשית נפרשת מסכת העדויות כפי שכל צד מעוניין להציגה, כאשר עורך הדין המייצג את הצד שזימן את העד הוא זה שמבצע את החקירה.

לאחר שמסתיימת החקירה הראשית, מוזמן עורך הדין המייצג את הצד שכנגד לחקור את העד חקירה נגדית, במהלכה ינסה להפריך את העדות, להטיל דופי באמינות העד ולחשוף נתונים שהושמטו או לא הוצגו בחקירה הראשית. עורך הדין רשאי לוותר על החקירה הנגדית במידה ואינו רואה בכך צורך.

חקירה נגדית - שלב משמעותי וחשוב בהליך המשפטי

בשיטת המשפט הנהוגה בישראל, חקירה נגדית היא שלב חשוב והכרחי של ההליך המשפטי. במהלך משפט פלילי, כל צד מזמן עדים שדבריהם ועדותם מחזקים את טענותיו, והחקירה הנגדית משמשת כלי עוצמתי לבחינת אמינותם.

שוו בנפשכם שמשפט היה מתנהל ללא חקירה נגדית: כל צד היה מגייס עדים שיחזקו את טיעונו, והשופט היה נאלץ לנחש מי דובר אמת, מי דובר שקר, ומי מנסה לכסות, להסתיר או לטייח.

שלב החקירה הנגדית מאפשר לעורכי הדין של כל צד להצביע על אי התאמות בין העדויות לבין עצמן ובין הדברים שנאמרו למציאות, להצביע על לקויות באופיו ואמינותו של העד, ולעמת את העד עם טענותיו. גם אם עורך הדין לא מצליח לגרום לעד דובר שקר לספר את האמת, יש ביכולתו להביא לכך שדבריו הסותרים את עצמם של העד

יבהירו לבית המשפט כי מדובר בעדות לא אמינה ובדברים שאינם אמת.

תכנון מדוקדק

כדי לבצע חקירה נגדית יעילה, עורך הדין צריך לעשות עבודת הכנה מקצועית. עליו לבדוק את העדויות והראיות, להבין את אופיו של העד, את חזקותיו ואת חולשותיו, להעריך האם העד דובר אמת או שקר, ולאיזה צד של המשפט (לצד התביעה או לצד ההגנה) הוא נוטה.

עורך הדין צריך לתכנן את החקירה הנגדית כך, שתחשוף עובדות ונתונים אותם ישלב לכדי מארג מבוסס ומשכנע בשלב הסיכומים של המשפט. אין צורך להסביר לבית המשפט או לעד את כוונתו הסופית של עורך הדין במהלך החקירה הנגדית, וברוב המקרים עדיף שלא לחשוף את הנקודה אליה הוא מכוון, בכדי לא לאפשר לצד שכנגד לחבל בתוכניותיו. ככל שעורך הדין יהיה בטוח יותר בתשובות שהעד יספק, כך החקירה הנגדית תהיה מוצלחת יותר.

לחקור או לא לחקור - זו השאלה

לא תמיד כדאי לחקור עד חקירה נגדית. לפעמים דבריו של העד במהלך החקירה הראשית מספקים לעורך הדין של הצד הנגדי את כל מה שהוא זקוק לו בכדי להציג טיעונים משכנעים לטובת לקוחו בשלב הסיכומים. לעתים עורך הדין אינו יכול להעריך כיצד יענה העד, ואילו נתונים מפתיעים הוא עלול לחשוף, ולכן יעדיף שלא להסתכן בחקירה נגדית שעלולה לפגוע במרשו.

חקירה נגדית מחייבת הכנה מוקדמת מדוקדקת של עורך הדין, כולל איסוף נתונים ומידע על העד, אמינותו ואורח חייו, על העדויות והראיות שמסר בחקירה, על אופיו וכן הלאה. כל אלו ועוד נדרשים על מנת שעורך הדין, בבואו לחקור את העד חקירה נגדית יוכל להתוות נתיב ברור על פיו ינהל את החקירה כך שתביא להפרכת טענות הצד שכנגד.

ככל שיותר נתונים ידועים לעורך הדין וצפויים מראש, כך החקירה הנגדית שיבצע תהיה מוצלחת יותר. כאשר עורך הדין חש כי אין בידיו מספיק נתונים כדי לשער את התנהגותו של העד בחקירה נגדית ולצפות מראש מה המידע שיספק, יתכן שיעדיף שלא לחקור אותו על מנת שלא להסתכן בכך שהחקירה הנגדית בסופו של דבר תזיק ללקוחו.

עדים לא אמינים

ידוע כי על מנת להציג עצמם באור חיובי יש עדים שאינם בוחלים להעיד עדות שקר במשפט. עדים אלו ברוב המקרים נוטים להסתבך בחקירה הנגדית במארג של שקרים נוספים, ומשקיעים מאמצים רבים בניסיון להגן על עדותם. הסיכויים שעדים כאלו ישברו במהלך חקירה נגדית ויודו בכך שדבריהם אינם אמת הם קטנים, אך כאשר

מדובר בעד שעורך הדין מעוניין להוכיח שאינו אמין, אין צורך להביאו למסירת האמת. במקרים כאלו די בכך שהעד יסתבך בשקריו באופן בו יהיה ברור לבית המשפט כי מדובר בעד שאינו דובר אמת.

כאשר מדובר בעדות שאינה מתיישבת עם המציאות, יוביל עורך הדין את העד למסור במהלך החקירה הנגדית נתונים שיצביעו על חוסר התיאום בין גרסאותיו או על חוסר ההתאמה בין דבריו ובין ראיות שהוצגו במהלך המשפט.

סייגים לחקירה נגדית

אמנם חלק ממטרותיה של החקירה הנגדית היא לחשוף אי התאמות, שקרים וניסיונות טיוח של העד, ובכך להפריך את טענותיו של הצד שזימן אותו לעדות. יחד עם זאת, על עורך הדין המבצע את החקירה הנגדית מוטלת החובה לשמור על כבודו של העד.

שלב החקירה הנגדית בו מכוון עורך הדין להצביע על פגמים באופיו ובאמינותו של העד הוא שלב רגיש ביותר, שכן מדובר בחדירה לפרטיותו וחשיפת אורחות חייו של העד. בכדי להגן על כבודם של העדים, על כבודו של הדין המשפטי ועל כבודו של בית המשפט יש לשים סייגים לחקירה הנגדית ולהקפיד שלא לחרוג מנורמות התנהלות מכבדות. כללי האתיקה של לשכת עורכי הדין קובעים כי אין לבזות, להשפיל או להפחיד את העד במהלך חקירה נגדית, אין לאיים עליו, ואין להטעות את בית המשפט. גם אם עורך הדין המבצע את החקירה בטוח כי העד משקר, עליו למצוא דרכים לגרום לעד לחשוף את חוסר האמינות שלו מבלי שעורך הדין "יקרא לילד בשמו", ומבלי שיבזה את העד.

חקירה נגדית - כלי חשוב בידיו של עורך דין פלילי

כאמור, חקירה נגדית היא אחד הכלים החשובים שיש בידיו של עורך דין פלילי. לחקירה הנגדית שתי מטרות עיקריות והן:

□ להציג בפני בית המשפט נתונים רלוונטיים לתיק שלא הוצגו במהלך החקירה הראשית.

□ לערער את אמינות העד ולהטיל דופי בגרסתו לגבי האירועים הנדונים במשפט.

במהלך החקירה הנגדית עורך הדין מאיר נקודות וחושף נתונים בהם ישתמש בשלב הסיכומים על מנת להפריך את טענות הצד שכנגד. כדי שחקירה נגדית תהיה יעילה עליה להיות מתוכננת היטב, עורך דין המבצע חקירה נגדית צריך לדעת מראש להיכן הוא מכוון, ולצפות את תגובותיו ותשובותיו של העד. לצורך ביצוע חקירה נגדית מוצלחת, על עורך הדין לעשות עבודת הכנה יסודית הכוללת סקירת קפדנית של כל העדויות, הראיות והנתונים בתיק.

בנוסף לכך, עבודת ההכנה כוללת חקירת אורח חייו של העד, חשיפת נתונים שיערערו את אמינותו, ואף הערכה של אופיו בכדי לצפות את תגובותיו ולתכנן את הדרך היעילה ביותר לחקור אותו. כאשר עורך הדין חש שאינו יכול

לצפות את תשובותיו של העד, ייתכן שיעדיף לוותר על שלב החקירה הנגדית. כמו כן, כאשר דברי העד במהלך החקירה הראשית משרתים את צרכיו של לקוחו, אין צורך שעורך הדין יבצע חקירה נגדית. עורך דין מנוסה יודע כיצד לתכנן את החקירה הנגדית כך שתציג בפני בית המשפט תמונה שתאיר את הדין באור הרצוי ללקוחו.

במהלך הסיכומים יאגד עורך הדין את התובנות והנתונים שנחשפו במהלך החקירה הנגדית למסכת שתפריך את טענות הצד שכנגד. בנוסף לכך, חקירה נגדית טובה החושפת חוסר אמינות ואי התאמות בין דברי העד בגרסאותיהם השונות, או בין דברי העד והמציאות, מותרת רושם אצל השופט בנוגע לאמינות העד כבר במהלך החקירה עצמה. עורך דין המייצג לקוחות במשפט פלילי חייב להיות מומחה ואשף בביצוע חקירה נגדית, שכן זהו הכלי שיאפשר לו להטות את המשפט לטובתו של מרשו.

חשיבות איכות הייצוג המשפטי בהתמודדות עם אישומים פליליים

בכל מקרה בו אתם מואשמים בביצוע עבירה פלילית, יש להיעזר בעו"ד פלילי מנוסה שיידע כיצד לנווט בין האפשרויות השונות שהחוק מאפשר לו. ההליך הפלילי סבוך, מורכב ומאפשר טווח פעולה רחב. כמעט כל אחד מהשלבם בהליך הפלילי יכול להוות שלב יציאה ממנו ולהיפך, מניעת יציאה ממנו. היוועצות בעורך דין הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך הפלילי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך.

עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שסייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

צוות עורכי הדין שלנו, ביניהם גם יוצאי הפרקליטות השונות ורשויות האכיפה, פועל במקצועיות ומסירות שנים רבות על מנת ולהגן על זכויות נאשמים. המשרד מונה צוות אנשים מוכשר וייחודי המתורגל בחשיבה "מחוץ לקופסה" למציאת פתרונות מקוריים ופועל תמיד למען לקוחותיו ללא מורא ובנאמנות, תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצון המטופל. במידה והוגש נגדך כתב אישום, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.